

Preek 7 september 2025 middag
HWS Ontmoetingskerk
1 Samuël 8:1-9

Gemeente van Jezus Christus,

Hoe gaat het met uw geloof? Hoe gaat het met jouw geloof? Dat is een vraag waar we best weleens over na mogen denken. Hoe gaat het met mijn geloof? Misschien gaat het heel goed... Dat je vol bent van wie Christus is... Misschien gaat het gewoon... Je gelooft, je vertrouwt op God... Maar je kunt niet zeggen dat het nu veel beter of minder gaat dan op andere momenten... Misschien gaat het op dit moment niet zo goed met je geloof... Je voelt je geloof wankelen en je weet niet goed waar God is in je leven... Misschien geloof je niet of nog niet en ben je juist zoekend, vragend... Hoe gaat het met uw geloof? Hoe gaat het met jouw geloof?

Het geloof is niet altijd op een constant niveau. Als je al langer gelovig bent en je kijkt terug dan zie je dat het geloof met pieken en met dalen gaat. Soms ben je vol van Christus, je vertrouwt op Hem, je leeft met Hem... En soms kan het ook gebeuren dat Hij verder weg lijkt... Dat je geloof, je vertrouwen minder is... Jezus lijkt wat naar de achtergrond te zijn verdwenen... Die wisselwerking hoort erbij... Dat is niet altijd even fijn, wij verlangen vooral naar de toppen, maar juist de dalen kunnen ons ook aanmoedigen om steeds weer Christus te zoeken en te vinden in ons leven...

Als je de dienst van vanochtend ook hebt meebeleefd hoorde je over zo'n geloofspiek van het volk Israël. Ze kozen er doelbewust voor om het verkeerde, het zondige in hun levens weg te doen en om voortaan met God te leven. Een hoogtepunt in het geloofsleven van Israël. Dat was 1 Samuël 7. Vanmiddag lazten we uit het volgende hoofdstuk uit de Bijbel 1 Samuël 8. Twee verhalen die direct op elkaar volgen, maar waarschijnlijk zat er in werkelijkheid zo'n twintig jaar tussen. En in twintig jaar kan er veel gebeuren. Aan de ene kant was er vrede, het ging goed met Israël... Maar aan de andere kant, waarschijnlijk ongemerkt, verbleekte het geloofsleven. Werd minder...

Samuël was richter van Israël. De richter die het volk leidde namens God. Maar Samuël werd ouder. En we lazten dat hij zijn zonen benoemde tot richteren of rechters over Israël. Bij de lezer komt de vraag op: waarom doet Samuël dit? Hoort God dat niet te doen? Het roept herinneringen op aan bijvoorbeeld de zonen van richter Gideon, die het niet zo best deden als leiders van het volk. Of eerder in het Bijbelboek Samuël de zonen van richter Eli, die het ook heel slecht deden... Zo ook de zonen van Samuël... Ze zijn corrupt... Kwaadaardig...

Deze mensen kunnen het volk niet leiden. Dat is duidelijk. En dus kiezen de oudsten van Israël ervoor om naar Samuël te gaan, ze zeggen: 'U bent oud geworden en uw zonen volgen uw voorbeeld niet na. Benoem liever een koning om ons te besturen, zoals alle andere volken er een hebben.'

Hier vallen verschillende dingen op. Allereerst dat Samuël eerder geschikt was als richter, maar nu niet meer vanwege zijn leeftijd. En zijn zonen zijn sowieso ongeschikt. En dus moet er maar iemand koning worden... Maar zelfs als je de meest geschikte persoon daarvoor vindt... Die persoon wordt ook oud... En wie zegt dat zijn kinderen dan ook geschikt zijn om koning te zijn? Samuël was een goed leider, zijn zonen niet, waarom zou het anders zijn bij een koning? Het tweede dat opvalt is dat Samuël de koning zou moeten benoemen. In de wet van Mozes wordt er al gesproken over de mogelijkheid van een koning, maar die moet God aanstellen... Dat gebeurt uiteindelijk ook, maar de oudsten benoemen het niet. Zij zien Samuël als leider, niet God. En het derde wat ik wil noemen dat opvalt is dat de hoofdreden om een koning te willen is dat alle andere volken er ook één hebben. Het is een verlangen om gelijkvormig te zijn aan de andere volken. En dat terwijl het juist de roeping van Israël was om een heilige natie te zijn. Een koninkrijk van heiligen en priester. Een volk dat anders is dan de andere volken om zo een licht in de wereld te zijn. Maar de oudsten, de leiders van het volk, verlangen juist naar gelijkvormigheid.

De oudsten willen een koning. Dat is in zichzelf geen verkeerd verlangen. Immers de mogelijkheid was al gegeven in de wet van Mozes. Maar de redenering erachter klopt van geen kant en het komt niet voort uit een verlangen om God te dienen, maar om net zo te zijn als de andere volken. In feite vindt hier een staatsgreep plaats. God wordt afgezet als koning en een mens moet Zijn plek overnemen.

Samuël heeft dit door en vindt het daarom ontoelaatbaar dat ze om een koning vragen. Maar, en dat is een voorbeeld voor ons, Samuël reageert niet vanuit zijn afkeuring... Maar hij gaat bidden. Hij legt de vraag voor aan God. De oudsten denken dat Samuël regeert, maar hij weet beter. God regeert. God spreekt: 'Geef gehoor aan de stem van het volk, aan alles wat ze je vragen. Jou verwerpen ze niet. Ze verwerpen juist Mij als hun koning. Zo is het altijd gegaan, vanaf de dag dat Ik hen uit Egypte heb geleid tot nu toe. Ze hebben Mij de rug toegekeerd en andere goden gediend, en zo vergaat het nu ook jou. Geef dus gehoor aan hun verzoek, maar waarschuw hen door uitdrukkelijk te wijzen op de rechten die de koning die over hen zal heersen, kan laten gelden.' In de rest van het hoofdstuk benoemt Samuël alle nadelen van een koning en de lasten die hij op het volk zal leggen. Maar het volk laat zich niet overtuigen, ze willen een koning want: 'Dan pas zullen we gelijk zijn aan alle andere volken.'

Israël is het volk van God en daardoor uniek... Ze hebben een bijzondere relatie met God, maar keer op keer verwerpt het volk dat verbond. Zo ook hier, voor de zoveelste keer, en er zullen nog vele keren volgen.

Het wonderbaarlijke is dat God dat laat gebeuren... En die spanning voel je steeds weer in het Oude Testament... Wanneer is het genoeg? Wanneer laat God het verbond met Israël los? Het verbond dat Israël keer op keer op keer zelf

losliet. Op sommige momenten denk je dat het zover is... Bijvoorbeeld waar we vorige week over hoorden in de kerkdienst, toen de Filistijnen de ark van het verbond hadden... Of later bij de ballingschap, wanneer de tempel in puin ligt en het volk weggevoerd wordt uit het beloofde land... Laat God Zijn volk los? Nee, steeds weer is God het die herstelt, die het goed maakt... Het is een herhalend refrein: Het volk verwerpt God, maar God verwerpt nooit het volk...

En dit gaat door in het Nieuwe Testament. Jezus, de Messias, de ware koning, wordt verworpen. Gekruisigd.... En dan voor het eerst in de wereldgeschiedenis verwerpt God... Maar God verwerpt niet Zijn volk. God verwerpt Zijn Zoon, Jezus. We horen Hem aan het kruis roepen: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' God verwerpt Jezus... Niet uit haat, maar uit liefde. Uit liefde voor Zijn volk, uit liefde voor de mens... Jezus, God zelf, nam de rechtvaardige straf op zich... De mens verdiende het om door God verlaten te worden, maar Christus koos ervoor om onze plaats in te nemen. En zo krijgen wij de plaats van Christus... Geliefd kind van God...

Toen ik als kind de Bijbelverhalen hoorde verbaasde mij het hoe stompzinig de Israëlieten waren. Het gaat goed met ze als ze vertrouwen op God en met Hem leven, en het gaat slecht met ze als ze dat niet doen. Toch kiezen ze er keer op keer op keer voor om God te verwerpen... Als kind vond ik dat ongelooflijk dom... Nu herken ik mijzelf meer in de Israëlieten... Er zijn tijden dat ik vol met Jezus leef, hoogtepunten... Maar er zijn ook momenten dat mijn geloof minder is, dat mijn hart uitgaat naar heel andere dingen... Die negatieve ontwikkeling gaat vaak ongemerkt. Net als in onze Bijbeltekst. Het was goed, het ging goed, Samuël leidde het volk op een goede manier, maar toch het geestelijk verval... En uiteindelijk: God wordt verworpen... De bedoelingen zijn goed, maar God wordt verworpen... Herken jij dat in je eigen leven? Dat jij God verwerpt? Niet altijd, maar soms, vaak misschien? Je weet: God vraagt van mij dit... Maar ik... Dan is God niet de koning in jouw leven, dan verwerp je God... Herken jij dat?

Richting het einde van het Bijbelboek Deuteronomium horen we Mozes zeggen tegen het volk: 'Besef goed, vandaag stel ik u voor de keuze tussen voorspoed en tegenspoed, tussen leven en dood.' Aan de ene kant is er de keuze voor God, en daarmee voor zegen, voor voorspoed, voor leven... Aan de andere kant is er de keuze tegen God en daarmee voor vloek, voor tegenspoed, voor de dood... Want zo is het... God verwerpt niet... Wij verwerpen God... Maar het resultaat is hetzelfde: God op afstand, weg van God. Kies dus het goede, kies God... Het lijkt een simpel keuze... Maar schijn bedriegt... Als wij kijken naar onze levens dan is het verlangen naar God er... Anders zou u hier niet zitten of beleefde u deze dienst niet mee... Wij zijn als het gelovige Israël... Maar wij zijn ook als het Israël dat God verwerpt... Elke keer als wij zondigen, in daden, in woorden, in gedachten, verwerpen wij God als koning... Verwerpen wij God...

In de Tweede Wereldoorlog gebeurde er iets bijzonders in het Franse dorpje Le Chambon-sur-Lignon, ik spreek het ongetwijfeld verkeerd uit, excuus daarvoor. De burgers van dat dorpje hebben met gevaar voor eigen leven, velen zijn ook gestorven, drieduizend tot vijfduizend Joden gered door de oorlog heen. Na afloop van de oorlog kwam één van die Joden terug en hij ging de mensen interviewen waarom ze die heldendaden hebben verricht... Maar tot zijn verbazing kreeg hij geen uitgebreide levensverhalen... Maar de mensen haalden hun schouders op en vertelden dat ze het deden vanwege hun geloof in Christus... En dan is het goede doen niet meer dan gewoon...

Dat is Christus als koning erkennen. Het goede doen... Ook als het je eigen leven kan kosten... Want als wij verder kijken naar Europa in die tijd... Vrijwel iedereen was christelijk... Maar toch deden velen het kwade... En de meerderheid verzette zich er niet tegen... Dat is God als koning verwerpen... En natuurlijk daar zullen de beste redenen voor hebben geklonken... Iedereen kan voor zichzelf heel goed verantwoorden waarom hij of zij het goede niet doet.. De oudsten van Israël bij Samuël konden zichzelf ook uitstekend verantwoorden... Maar God wordt verworpen... In de oorlog... Bij Samuël... Vandaag de dag... God wordt verworpen... Wij verwerpen God...

Maar God verwerpt ons niet... Nooit... Dat is genade... En dat hebben we mogen vieren, zojuist met het Heilig Avondmaal. Wat wij ook doen, hoe verloren wij onszelf ook maken... Onze hemelse Vader staat al op de uitkijk om ons te omarmen met Zijn liefde... Dat vieren wij... En daar mogen wij ook steeds weer bij stil staan: God is daar met Zijn liefde... Neem ook daar steeds weer de tijd voor... Laat het op je inwerken... God is daar met Zijn liefde... Laat het je vervullen... Laat het je geloof voeden... God is daar met Zijn liefde...

En dan kan het niet anders of je geloof groeit, je dankbaarheid groeit en je hart belijdt: Jezus Christus is koning. Jezus Christus is Heer... Verwerp God niet... Belijd Hem als koning en Heer. Dat is het goede leven, dat is hoe het leven bedoeld is... En dat is hoe het leven zal zijn. Paulus schrijft over de toekomst die komen zal: 'opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader.' God is koning, Jezus is Heer... Nu al... Tot in eeuwigheid... Verwerp Hem niet... Accepteer Hem... Leef in zijn liefde vol dankbaarheid... Leef met Christus als koning. Halleluja amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410